

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДОШКІЛЬНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД № 56**

**ВИКОРИСТАННЯ ІГОР ТА ВПРАВ З
ЛОГОРИТМІКИ
В СТРУКТУРІ ТРАДИЦІЙНИХ
ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

практичний посібник

м. Житомир - 2024 рік

Систему роботи вчителя-логопеда Істоміної Наталії Володимирівни, вихователя Данчук Олени Петрівни на тему: «Використання вправ та ігор з логоритміки в структурі логопедичних занять» схвалено та рекомендовано до поширення рішенням педагогічної ради ЖДНЗ №56 (протокол №2 від 04.12.2023 року).

Автор посібника: Істоміна Наталія Володимирівна, вчитель-логопед ЖДНЗ № 56, Данчук Олена Петрівна, вихователь ЖДНЗ № 56

Рецензент: Долгаль Світлана Григорівна, вихователь-методист ЖДНЗ № 56

Представлена система роботи містить опис роботи з використання ігор та вправ з логоритміки як засобу досягнення високої результативності у подоланні мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами.

Створена педагогами система завдань на основі моторно - ритмічних рухів у поєднанні з музично - вокальними етюдами сприяє відпрацюванню звуковимови, формуванню мовленнєвого наголосу, складової структури слів в цікавій ігровій формі.

Практичний посібник включає систему музично-ритмічних ігор та вправ, яка створена педагогічними працівниками з врахуванням рекомендацій психолінгвістів, нейропсихологів, педагогів-новаторів щодо важливості максимального врахування поліфункціонального впливу та передбачає одночасне рішення декількох корекційних завдань в структурі однієї логоритмічної вправи чи гри.

Впровадження музично - ритмічних вправ в структуру логопедичних занять спрямовано не лише на подолання порушень мовленнєвого розвитку, а також корекцію супутніх труднощів, пов'язаних з немовленнєвими процесами (пізнавальними та руховими).

Зміст

ВСТУП

Дошкільне дитинство як важливий етап у становленні мовної особистості дитини	3
--	---

РОЗДІЛ І. ВИКОРИСТАННЯ ІГОР ТА ВПРАВ З ЛОГОРИТМІКИ В СТРУКТУРІ ТРАДИЦІЙНИХ ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1.1. Створення авторських музично –ритмічних вправ, як ефективного засобу корекції мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами	5
--	---

1.2. Етапи засвоєння логоритмічних вправ з дітьми, що мають порушення мовлення	8
--	---

ВИСНОВКИ	11
----------------	----

ДОДАТКИ.....	13
--------------	----

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
----------------------------------	----

Вступ

Актуальність теми: дошкільне дитинство як важливий етап у становленні мовної особистості дитини.

Сучасна потреба в оновленні спеціальної освіти в Україні характеризується посиленою увагою до вивчення особливостей загального, психічного, мовленнєвого, емоційного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, інтенсивним пошуком нових форм та ідей, створення ефективних технологій та методологій для подолання порушень психоемоційної, мовленнєво - рухової сфер з метою забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку кожної дитини з урахуванням її психофізичних та сенсорних особливостей і можливостей для подальшого її успішного соціального й особистісного становлення.

У перші роки свого життя дитина опановує рідкісним скарбом – мовленням, яке є однією із найважливіших форм діяльності дитини в освоєнні життєвого простору в дошкільному дитинстві та являється засобом комунікації з дорослими та однолітками.

Психолінгвістичні дослідження науковців свідчать, що саме дошкільний вік є найсприятливішим для засвоєння мовлення. Так, до 4 - 5 - ти років дитина засвоює звукову систему рідної мови та граматичну будову мовлення (Д. Ельконін, О. Гвоздєв), а з 5 - ти років опановує монологічним мовленням (С. Рубінштейн). Науковці встановили, що затримка в засвоєнні мовлення в дошкільному віці негативно позначається на подальшому не тільки мовленнєвому, а й розумовому розвитку дитини.

Питання формування мовлення, патологія або відхилення в розвитку, засоби корекції є об'єктом вивчення нейролінгвістики, логопедії, корекційної педагогіки, нейропсихології, психіатрії, а в останній час і медичної реабілітації.

В Україні вивченням особливостей розвитку мовлення дітей з порушеннями мовлення та розробкою методик їх навчання займалися та займаються нині такі вчені як Є. Соботович, В. Бондар, В. Синьов, В. Тарасун, М. Шеремет, І. Марченко, Ю. Рібцун, Н. Базима та інші. Науковці одностайні у твердженні, що діти із мовленнєвими порушеннями у майбутньому через усвідомлення власної мовленнєвої недостатності характеризуються проявами таких негативних емоційних станів як почуття соціальної неповноцінності, страх мовлення, тривожність, дезадаптація тощо. Усі ці прояви ставлять під загрозу соціальну значущість особистості та призводять до формування у неї своєрідних психологічних і патопсихологічних станів.

Результати логопедичних обстежень дітей в умовах дошкільного освітнього закладу протягом останніх років показують, що серед дошкільників значно зросла кількість дітей з порушеннями коморбідного характеру, подолання яких потребує більш тривалого часу, ніж раніше. Корекційна діяльність з подолання порушень психофізичного розвитку неабияк ускладнилась у зв'язку з вимушеним призупиненням освітнього процесу (пандемія - COVID – 19, початок повномасштабної війни, перебування дітей з батьками закордоном внаслідок воєнних дій). Слід також зазначити, що вище перераховані причини та перебування дітей в іншомовному середовищі негативно впливають не лише на мовленнєвий, але й на психоемоційний розвиток малюків.

Саме тому, у своїй педагогічній діяльності, з метою досягнення найкращої результативності у подоланні мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами, ми, сучасні педагоги, знаходимось у постійному пошуку дієвих освітніх технологій, щоб діти без примусу, із задоволенням виконували усі завдання, які потребують неабияких розумових зусиль.

РОЗДІЛ І. ВИКОРИСТАННЯ ІГОР ТА ВПРАВ З ЛОГОРИТМІКИ В СТРУКТУРІ ТРАДИЦІЙНИХ ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

1.1. Створення авторських музично – ритмічних вправ, як ефективного засобу корекції мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами.

В результаті пошуків дієвих корекційних технологій, з метою активізації слухової та зорової уваги, мислення, створення оптимальних умов для корекції порушень мовлення, після детального опрацювання оригінальних, на нашу думку, методик навчання та виховання дітей засобами руху, музики та слова (музикотерапія, методика Карла Орфа, логоритміка), ми поступово підійшли до необхідності введення в систему традиційних логопедичних занять завдань на основі моторно - ритмічних рухів у поєднанні з музично - вокальними етюдами для відпрацювання звуковимови, голосу, формування мовленнєвого наголосу, складової структури слів, які поступово сформувались в **окремі музично – ритмічні вправи.**

При створенні таких вправ та ігор ми врахували рекомендації науковців: психолінгвістів, нейропсихологів, педагогів про максимальне

врахування поліфункціонального впливу, який передбачає одночасне рішення декількох корекційних завдань в структурі однієї логоритмічної гри чи вправи.

Метою впровадження музично - ритмічних вправ в структуру мовленнєвих занять – стало не лише подолання порушень мовленнєвого розвитку у дітей, а також корекція супутніх труднощів, пов'язаних з немовленнєвими процесами (пізнавальними та руховими). Крім того, систематичне використання логоритмічних вправ та ігор сприяло формуванню спеціальних творчих здібностей у наших вихованців.

ВИКОРИСТАННЯ ЛОГОРИТМІЧНИХ ВПРАВ ТА ІГОР СПРИЯЄ РОЗВИТКУ, ФОРМУВАННЮ ТА ВДОСКОНАЛЕННЮ:

<i>Мовленнєвих процесів</i>	<i>Немовленнєвих процесів</i>	<i>Творчих здібностей</i>
➤ слухової уваги, пам'яті, сприймання; ➤ фонематичних процесів; ➤ мовленнєвого дихання; ➤ артикуляційної моторики; ➤ звуко-складової структури слів; ➤ лексико-граматичної будови мовлення.	➤ загальної та дрібної моторики; ➤ чуття темпу та ритму; ➤ зорової, рухової уваги та пам'яті; ➤ просторової організації рухів; ➤ кінестетичних відчуттів, регуляції м'язового тону; ➤ регуляції процесів збудження та гальмування.	➤ музичного слуху; ➤ тембрового слуху; ➤ динамічного слуху; ➤ співочого діапазону голосу; ➤ міміки; ➤ пантоміміки.

Важливі педагогічні акценти впровадження логоритмічних вправ та ігор в систему корекційно - розвиткових занять.

ВПРАВИ ТА ІГРИ З ЛОГОПЕДИЧНОЇ РИТМІКИ:

<i>доречно</i>	<i>доцільно</i>	<i>варто</i>	<i>доречно</i>	<i>слід</i>
використовувати під час організації традиційного логопедичного заняття (індивідуального, підгрупового).	проводити на початку логопедичного заняття або ж використовувати як фізкультхвилинку.	включати для дітей зі схожими мовленнєвими порушеннями або з подібним рівнем мовленнєвого розвитку.	продумувати з максимальним поєднанням та взаємодією всіх аналізаторних систем організму (слухових, зорових, рухових, тактильних).	поетапно ускладнювати по мірі їх засвоєння та закріплення навичок, які сформувались.

1.2. Етапи засвоєння логоритмічних вправ з дітьми з порушеннями мовлення.

Враховуючи труднощі сприймання та засвоєння мовного матеріалу, рівня розвитку мовленнєвих та немовленнєвих процесів у дітей ми передбачили поетапне засвоєння вправ з логопедичної ритміки. Головне – не поспішати, відпрацьовувати рухи, мовлення відповідно до поставлених завдань у міру покращення можливостей та здібностей дитини.

Виконанню вправ на розвиток мовленнєвої моторики, формування звуковимови, передують вправи на наслідування рухів для розвитку загальної або дрібної моторики, чуття ритму. На наступних етапах артикуляційні рухи, звуки, слова, фрази вимовляє дорослий, поступово до промовляння в правильному темпі, ритмі та без помилок, підключається дитина.

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП	ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МУЗИЧНИМ ТВОРОМ	АВТОМАТИЗАЦІЯ, ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗВУКІВ
<i>Виконання ритмічно - рухової вправи без музичного супроводу.</i>	<i>Виконання вправи під музику у поєднанні з рухами, які діти вчили на попередньому етапі.</i>	<i>Координація рухів під музику у поєднанні з проспівуванням звуків, складів, слів.</i>
Тренування можна починати з найпростіших ритмічних рухів: відплескати, відстукати, відтупотіти певний ритм, слово.	Увагу слід приділяти розвитку чуття ритму, темпу, слухової та зорової уваги.	Особливу увагу слід приділяти розвитку артикуляційної моторики, мовленнєвого дихання, дикції, інтонаційної виразності, паузи, логопедичного наголосу.

Слід відзначити, що розроблені нами вправи характеризуються винятковою простотою. Необхідні музичні твори та мелодії до вправ в залежності від поставленої мети, етапу корекційної роботи ми знаходили у вільному доступі в міжнародній мережі «Інтернет». Це полегшило нам завдання по створенню нових вправ та ігор, оскільки ми не в повному обсязі володіємо музичними здібностями, тим більше музичною професійною освітою.

ПІД ЧАС СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГОМ НОВОЇ ВПРАВИ ВАРТО:

<i>В доборі музичного супроводу перевагу надавати бадьорій, ритмічній, інструментальній музиці, пісням, мелодіям.</i>	<i>Музику, рухи та мовний матеріал добирати в залежності від поставленої мети, етапу корекційної роботи, психофізичних можливостей дитини, готовності до виконання вправи.</i>	<i>Ретельно продумувати узгодженість рухів (артикуляційних, загальних, пальчикових) з ритмом музичного твору та супроводжувати чіткими поясненнями дорослого.</i>
---	--	---

ПЕДАГОГУ НА ЗАМІТКУ!

Виконанню тієї чи іншої логоритмічної вправи на автоматизацію або диференціацію звуків мають передувати вправи на проспівування голосних. Такі вправи сприяють розвитку м'язів мовленнєвого апарату, «розігріву» голосових зв'язок. Особливу увагу під час виконання вправ з голосними звуками слід звертати увагу на правильне дихання та голосоутворення.

Для кращого засвоєння мовного матеріалу під час вивчення музично – ритмічних вправ відповідно до індивідуальних можливостей та здібностей, стану звуковимови конкретної дитини та етапу корекційної роботи (підготовка артикуляційного апарату до постановки звука - автоматизація - диференціація), при потребі, слід використовувати символи артикуляційних вправ, картинки, мнемотаблиці (Додаток №6).

Базовий компонент дошкільної освіти орієнтує сучасного педагога на формування у дитини активної позиції в процесі опанування мовленням. Тому, діти з високим рівнем розвитку, маючи значний творчий потенціал, можуть безпосередньо долучитися до підготовки тих чи інших вправ або ігор, допомогти педагогу продумати нові рухи, самостійно демонструвати їх (загальні, артикуляційні) для інших дітей, підібрати картинки для закріплення звуковимови тощо.

На нашу думку, виконання вправ логопедичної ритміки в підгрупі з іншими дітьми відповідає особистісно – орієнтованій моделі навчання, адже така діяльність допомагає дітям з недостатнім рівнем розвитку та труднощами в соціалізації, встановити з іншими вихованцями дружні стосунки, стимулює розвиток творчих рис особистості кожної дитини.

Висновки

Отже, варто зазначити, що включення музично-ритмічних вправ та ігор в структуру традиційних логопедичних занять сприяло оптимізації освітнього процесу для успішного навчання та виховання дітей з особливими потребами. Використання авторських логоритмічних вправ допомогло значно скоротити терміни подолання мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами, сформувати у них вміння здійснювати контроль та самоконтроль за мовленням.

Важливо відмітити, що музично-ритмічна діяльність допомогла створити оптимальні умови для розвитку мовного чуття та мовних здібностей дитини, що в результаті призвело до саморозвитку мовлення у дошкільників.

З досвіду роботи ми можемо стверджувати, що з покращенням мовлення, використання логоритмічних вправ та ігор на заняттях сприяло розвитку психічних процесів:

- зміцненню всіх видів пам'яті (слухової, зорової та рухової);
- стимулюванню та покращенню слухової та зорової уваги;
- вихованню швидкості та точності реакції на зорові та слухові подразники;
- міжпівкульної взаємодії для стимулювання кори головного мозку;
- активізації дозрівання ЦНС.

Крім того, використання логоритмічних вправ позитивно впливає на розвиток творчих здібностей:

- музичного, тембрового та динамічного слуху;
- діапазону голосу;
- чуття ритму;
- міміки та пантоміміки.

Варто зазначити, що одночасне виконання завдань групою дітей, сприяло налагодженню синхронізації ритмічних рухів з іншими дітьми, розвитку та покращенню загальної моторики, а також встановленню між вихованцями дружніх партнерських стосунків.

Зміна видів діяльності на традиційному логопедичному занятті за допомогою логоритмічних вправ дала змогу значно підвищити інтерес дітей до навчальної діяльності, покращити емоційний стан у вихованців, подолати випадки негативізму на виконання складних мовленнєвих завдань та вправ, які часто потребують неабияких розумових зусиль, концентрації уваги, посидючості.

Отже, аналізуючи результати використання логоритмічних вправ на традиційних мовленнєвих заняттях, можна зробити висновок, що такий вид роботи значно поліпшує якість корекційного процесу з подолання порушень звуко - складової будови мовлення та недорозвитку фонематичного сприймання у дітей з особливими освітніми потребами.

ДОДАТКИ

АВТОРСЬКІ

ЛОГОРИТМІЧНІ ІГРИ ТА ВПРАВИ

ВПРАВА «ВЕСЕЛА ПРОГУЛЯНКА»

***Мета:** розвиток чуття темпу та ритму, слухової уваги, слухового сприймання. Нормалізація процесів збудження та гальмування.*

Виконання рухів зі зміною темпу без музичного супроводу однією дитиною	Виконання вправи групою дітей (2 –3 дитини)	Виконання вправи під музичний супровід (<i>Walk and You Walk and You stop – mp3</i>)
Дорослий спочатку Вправляє дітей ходити по одному повільним кроком без музики, згодом прискорюючи темп, далі зупиняється за сигналом: «Стоп!».	Дорослий вправляє групу дітей змінювати темп руху та зупиняється за сигналом.	Діти спочатку разом з педагогом, згодом самостійно рухаються під музику зі зміною темпу.

ВПРАВА «ГОДИННИК»

(підготовка артикуляційного апарату до постановки звуків. Додаток 6 – МНЕМОТАБЛИЦЯ №1)

***Мета:** розвиток мовленнєвої моторики для формування артикуляційної бази звуків, кінстетичних відчуттів, динамічного артикуляційного праксису, чуття ритму та темпу, зорової та слухової уваги).*

Послідовне вивчення кожної вправи окремо	Виконання вивчених вправ в певній послідовності	Вправляння у виконанні вправ під музичний супровід (Фіксики – Годинник тр3)
<i>Діти навчаються виконувати вправи перед дзеркалом. Педагог уточнює значення символів на позначення тієї чи іншої вправи.</i>	<i>Діти вправляються виконувати вивчені рухи з опорою на таблицю символів з позначенням артикуляційних вправ під рахунок дорослого.</i>	<i>Діти виконують вправи під музичний супровід з опорою на таблицю символів артикуляційних вправ. Під час паузи діти виконують ритмічні рухи обома руками.</i>

ВПРАВА «УМІЛІ ДОЛОНЬКИ»

(підготовка дітей до автоматизації звуків Л, Р
в прямих складах)

Мета: розвиток вміння координації мовлення з елементарними рухами рук та музикою, чуття ритму, слухової та зорової уваги, мовленнєвого дихання, міжпівкульної взаємодії. Формування звуковимови.

Вправляння у вмінні наслідувати рухи дорослого	Вправляння у виконанні вивчених рухів під музику (А. Філіпенко «Дитяча пустотлива полька»).	Автоматизація звуків (звук Л) у поєднанні із засвоєними рухами під музику
<i>Діти наслідують рухи дорослого, який під рахунок: 1, 2, 3, 4, відплескує спочатку в долоні перед грудьми, потім по колінах, згодом по передпліччях.</i>	<i>Діти виконують засвоєні рухи руками під музичний супровід та під рахунок дорослого.</i>	<i>Діти проспівують відкриті склади зі звуком Л у поєднанні з рухами рук під музику.</i>

ВПРАВА «МОТОРЧИКИ»

(автоматизація звука Р у відкритих складах)

Мета: розвиток чуття темпу та ритму, дрібної та загальної моторики рук, мовленнєвого дихання. Формування звуковимови.

Вправляння у вмінні виконувати рухи пальцями обох рук та кругові рухи руками	Вправляння у виконанні вивчених рухів під музику (<i>walking, walking, walking – mp3</i>).	Автоматизація звука Р у поєднанні із засвоєними рухами під музику
Діти наслідують рухи дорослого, який під рахунок: 1, 2, 3, 4, проводить великими пальцями обох рук по решті пальців та виконує кругові рухи руками перед грудьми.	Діти виконують рухи пальцями рук та руками під музичний супровід та під рахунок дорослого.	Діти проспівують відкриті склади зі звуком Р у поєднанні з рухами пальців рук та круговими рухами руками під музику.

ВПРАВА «КЛУБОЧКИ»

(диференціація звуків С – Ш, З – Ж, Л – Р, Л - В
у відкритих складах)

Мета: розвиток чуття темпу та ритму, фонематичного та музичного слуху, мовленнєвого дихання, голосу, динамічного праксису, міжпівкульної взаємодії. Удосконалення звуковимови.

Розвиток чуття темпу та ритму, динамічного праксису через немовленнєві вправи	Диференціація звуків у поєднанні з виконанням рухів	Диференціація звуків (С – Ш) під музичний супровід <i>(Фіксики – Ниточки minus mp3)</i>
Дитина вправляється у намотуванні нитки на катушку під елементарні ритми, які задає дорослий.	Дитина промовляє склади в темпі та ритмі, який задає педагог та намотує нитку на катушку.	Дитина під музичний супровід промовляє склади на диференціацію звуків та намотує нитку на катушку.

ВПРАВА

«КОЛЬОРОВІ СЛОВА»

(автоматизація звуків Ш, Ж, Л, Р в словах в різних позиціях. Додаток 6 – НАБІР ПРЕДМЕТНИХ КАРТИНОК № 4)

***Мета:** розвиток чуття ритму, музичного слуху, фонематичного сприймання, мовленнєвого дихання. Формування звуковимови, складової структури двоскладових слів, мовленнєвого наголосу.*

Розвиток чуття ритму, мовленнєвого наголосу через немовленнєві ритми	Автоматизація звуків під музичний супровід (<i>Novikova – Ivancova – 2 sloga</i>)	Автоматизація звуків. Синхронізація роботи обох півкуль
Дитина під безпосереднім керівництвом дорослого вправляється у відстукування ритму під рахунок: «1,2» з «акцентом» на рахунок «2»	Дитина під відплескування дорослого з акцентом на «2», а згодом самотійно, проспіває слова під музику з опорою на картинки, підібрані педагогом.	Дитина проспіває знайомі слова, орієнтуючись на кольорові намистинки, якими позначені малюнки зі словами та рядочок кольорових намистинок, викладених в довільному порядку.

ВПРАВА «ЖАРТІВЛИВА СКОРОМОВКА»

(автоматизація звуків в різних позиціях.
Додаток 6 – МНЕМОТАБЛИЦЯ №2)

Мета: розвиток чуття темпу та ритму, фонематичного та музичного слуху, слухової та зорової уваги, пам'яті, мовленнєвого дихання, голосу.
Формування звуковимови, просодичної сторони мовлення.

Розвиток чуття ритму, мовленнєвого наголосу через немовленнєві ритми	Виконання ритмічних рухів під музичний супровід <i>(Цукерки тр3)</i>	Автоматизація звуку (Ш) під музику з опорою на ритмічні рядочки слів
Діти навчаються виконувати прості рухи під рахунок дорослого: 1, 2, 3, 4 в заданому темні та ритмі.	Діти виконують прості рухи під музику під рахунок дорослого зі змінюю темпу.	Діти поступово навчаються промовляти (проспівувати) рядочки слів з опорою на мнемотаблицю під музичний супровід.

ВПРАВА «МУЗИЧНІ БАТЛИ»

(автоматизація звуків Ш, Ж, Л, Р в словах в різних позиціях. Додаток 6 – НАБІР ПРЕДМЕТНИХ КАРТИНОК №5)

***Мета:** розвиток чуття ритму, музичного слуху, фонематичного сприймання, мовленнєвого дихання. Формування звуковимови, складової структури слів, мовленнєвого наголосу.*

Розвиток чуття ритму, мовленнєвого наголосу через немовленнєві ритми	Автоматизація звуків під музичний супровід (<i>Novikova – Ivancova – 3 sloga</i>)	Автоматизація звуків (звук Р). Розвиток музичного слуху, діапазону голосу
<i>Дитина під безпосереднім керівництвом дорослого вправляється у відстукуванні ритму під рахунок: «1,2, 3» з «акцентом» на рахунок «2»</i>	<i>Дитина під музику з відстукуванням ритму дорослим проспівує слова з опорою на картинки, які підготував педагог.</i>	<i>Дві дитини по чергово вибирають картинки та проспівують добре знайомі слова з використанням мікрофону.</i>

ВПРАВА «МИША»

(автоматизація звуку Ш у віршованому тексті
Додаток 6 – МНЕМОТАБЛИЦЯ № 3)

Мета: розвиток чуття ритму, фонематичного та музичного слуху,
мовленнєвого дихання, голосу, міжпівкульної взаємодії.

Формування звуковимови, просодичної сторони мовлення.

Вивчення вірша Євгена Гуцала «МИША»	Вправляння у розповіданні вірша та вивчення ритмічних рухів	Автоматизація звуку під музичний супровід <i>(Дитячі Українські - Квіточки чудові – minus mp3)</i>
<i>Діти вивчають вірш з опорою на мнемотаблицю. Педагог стежить за правильною артикуляцією та вимовою звуку Ш та інших звуків, наявних в мовленні дітей.</i>	<i>Діти вправляються у промовлянні вірша відповідно ритму і темпу, які задає педагог та вивчають прості динамічні рухи.</i>	<i>Діти вправляються у проспівуванні вірша під музику з опорою на мнемотаблицю. Під час паузи – відпочинку для голосу, малята виконують раніше засвоєні рухи.</i>

ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС

Це цікаво знати

Система ритмічного виховання, відома як метод ритмічної гімнастики, набула особливого поширення в країнах Західної Європи на початку XX століття.

Засновником методики ритмічної гімнастики вважається швейцарський педагог, композитор і музикант, професор Женевської консерваторії - Еміль Жак-Далькроз. В основу методики була покладена ідея виховання чуття ритму спочатку у музикантів, а потім -у звичайних дітей, починаючи з дошкільного віку через поєднання ритму, музики та руху.

Подальший розвиток системи Е. Жак-Далькроза відбувся наприкінці XX століття завдяки дослідженням німецького композитора, музиканта і педагога Карла Генріха Марії Орфа, методична концепція якого полягала у максимальному розвитку активності дітей через музику й танець.

В 40-50-і роки минулого століття система музично-ритмічного виховання отримала продовження в наукових роботах науковців та ритмісток Н. Г. Александрової, В. О. Грінер, які наголошували на лікувальному значенні ритміки для дітей з психофізичними порушеннями та сформулювали методологічну концепцію застосування логоритмічних занять з метою корекції безпосередньо мовленнєвих порушень.

В 80-90-і роки науковець, професор логопедії Г. А. Волкова систематизувала методичний матеріал та запропонувала поетапне використання логоритмічних вправ на логопедичних заняттях для усунення функціональної дислалії, стертої форми дизартрії та заїкання.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НОЗОЛОГІЙ

Застосування логоритмічних вправ рекомендовано для корекції наступних мовленнєвих порушень:

при заїканні, затримці мовленнєвого розвитку, фонетико - фонематичному недорозвиненні мовлення, загальному недорозвиненні мовлення, алалії, афазії, ринології, дизартрії, дислалії, тахілалії (занадто прискорений темп мовлення), брадилалії (уповільнене мовлення), мутизмі.	у складі комплексної реабілітації дітей з ДЦП, затримкою психічного розвитку, зі спектром аутизму, розумовою відсталістю тощо.	крім того логопеди та психологи рекомендують логоритмічні вправи в роботі з дітьми із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю. В результаті, невгамовні, непосидючі, легко збудливі діти стають спокійнішими. У повільних, замислених, мрійливих дітей прискорюється реакція.
--	--	---

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ПЕДАГОГІВ

МАЮЧИ В РУКАХ ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ

- БАЖАННЯ РОЗВИВАТИ ДІТЕЙ -

ПЕДАГОГИ ЗДАТНІ ЕФЕКТИВНО ПОПЕРЕДИТИ ТА ПОДОЛАТИ
МОВЛЕННЄВІ ПОРУШЕННЯ У МАЛЯТ

Все в оточуючому нас світі підпорядковане певному *ритму*. Зміна пір року, день і ніч, серцевий ритм, дихання, хода людини і багато чого іншого працює за законами ритму. Будь-які ритмічні рухи покращують діяльність мозку людини, активізують її поведінку в цілому. Руховий ритм впливає також на становлення мовленнєвих механізмів.

В закладах дошкільної освіти елементи ігрових логоритмічних вправ рекомендується вводити з 2-х років, тобто в той період, коли діти починають активно опановувати мовленням. Чуття ритму допоможе дітям в майбутньому краще опанувати мовленням, швидше і легше вчити вірші, розуміти музичні твори.

Ритм знаходиться у взаємозв'язку з *темпом*, тобто з певною кількістю повторення рівномірно здійснюваних багаторазових рухів, наприклад, кроків при ходьбі або бігу. Кожна людина, в залежності від загального тону ЦНС, пов'язаного з темпераментом має свій власний темп. Так, спостерігаючи за поведінкою та рухами дитини, ми можемо виявити, який темп навчання є для неї природним та спланувати характер та темп подальшої навчальної діяльності.

В освітній процес впроваджувати вправи з логоритміки може не лише вчитель-логопед, а й вихователь та музичний керівник. Звісно, їм необхідно озброїтися підказками фахівця щодо корекційної роботи засобами логоритміки, характеру мовленнєвих порушень у дітей, етапів корекційної роботи з ними.

ЛОГОРИТМІКА З ПЕЛЮШОК

поради батькам

Спостерігаючи за немовлям, у якого приблизно з 6 – ти місяців з'являється лепетне мовлення, тато з мамою можуть помітити, як їхнє маля, при допомозі повторення простих складів, здатне створювати власні ритмічні ряди. І вже з цього віку, люблячі батьки, для чуття ритму у дитини, можуть самотійно займатися розвитком пасивної ритміки зі своїм малям.

➤ говоріть з дитиною у повільному темпі під час годування, купання чи перевдягання;

➤ промовляйте до маляти ритмічні рядки складів, прості слова, елементарні потішки, співайте колискові;

➤ для розвитку чуття ритму плескайте в долоні, ритмічно дзвеніть брязкальцем тощо.

Коли дитина буде здатна відтворювати прості рухові ритми, грайте з нею:

допомагайте їй разом з вами, а з часом самотійно, плескати в долоні, стукати кулачком або іграшкою по столу в такт мовлення або під ритмічний рахунок дорослого.

Нехай наслідує ваші рухи!

В подальшому, коли ваш малюк зіпнеться на ноги:

➤ привчайте дитину координувати свої рухи з музикою;

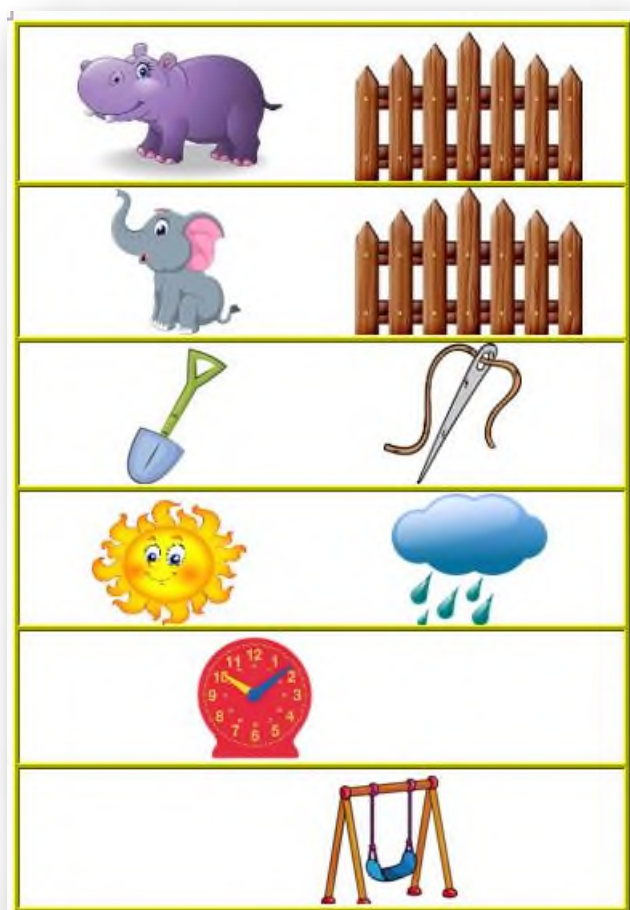
➤ рухайтесь разом з дитиною в такт музики, виконуючи при цьому доступні для неї дії.

І результат не забариться!

КАРТИНКИ ТА МНЕМОТАБЛИЦІ, які використовуються під час логоритмічних ігор та вправ

№ 1

«БЕГЕМОТИК» -
широко відкритий ротик

«ПАРКАНЧИК» -
губки посміхаються, зубки
зімкнені

Чергувати під музику

«БЕГЕМОТИК» -
широко відкритий ротик

«СЛОНИК» -
губки витягнуті вперед,
зубки зімкнені

Чергувати під музику

«ЛОПАТКА» -
губки посміхаються,
розслаблений язик лежить
на нижній губі

«ГОЛОЧКА» -
напружений язичок
з вираженим кінчиком

Чергувати під музику

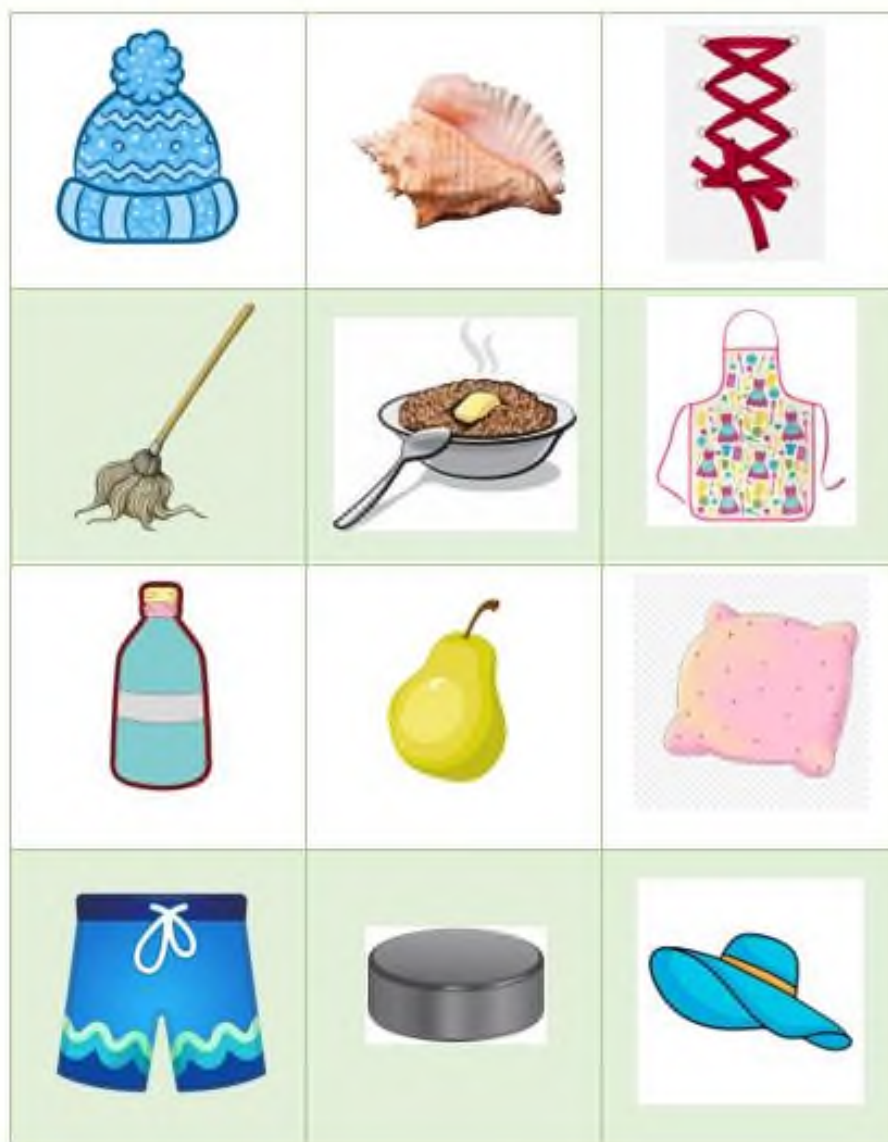
«СОНЕЧКО» - так само як
«ЛОПАТКА»

«ДОЩИК» -
ротик відкритий,
язичок ховається за
верхні зубки

Чергувати під музику

«ГОДИННИК» -
губки посміхаються, зубки розімкнені,
язичок під рахунок торкається
куточків ротика

«ГОЙДАЛКА» -
губки посміхаються, зубки розімкнені,
язичок під рахунок торкається до
альвеол за верхніми та нижніми зубами

Шапка, мушля і шнурок,
 Швабра, каша, фартушок.
 Пляшка, груша і подушка,
 Шорти, шайба, капелюшок.

Євген Гуцало

Миша.

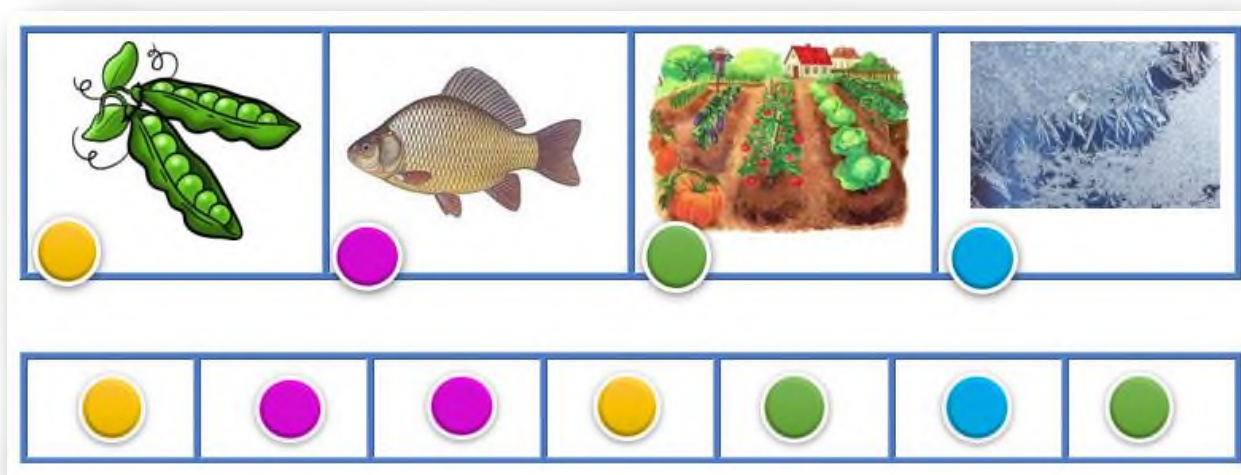

Євген Гуцало

Миша

У норі припишкля миша.
 У норі у миші – тиша.
 У норі у миші – тиша.
 Може, миша в тиші пише?
 Може, миша щось читає?
 Може миша вишиває?
 Може, миша кашоварить –
 Мишенятам кашу варить?
 У норі у миші – тиша...
 Мабуть, вже заснула миша:
 У норі своїй скрутилась,
 Довгим хвостиком накрилась.

№ 4

№ 5

Список використаних джерел

1. Найдич В.М. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі / В.М. Найдич, І. Конюк. Логопед: науково-методичний журнал. 2014. № 3. С. 28–30.
2. Садовенко С.М. Ти, малий, скажи малому...: музична логоритміка. К.: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 128 с.
3. Хілько Г.О. Логоритміка для дітей-логопатів дошкільного віку. Логопед: науково-методичний журнал. 2013. № 8. С. 40–45.
4. Холостенко С.С. Усунення вад мовлення у дітей молодшого шкільного віку засобами логоритміки. Логопед: науково-методичний журнал. 2017. № 12. С. 21–27.
5. Чеснокова Л.В. Заняття з логоритміки для дітей із вадами мовлення: [посібник] / Л.В. Чеснокова, О.І. Золотарьова. Харків: Основа, 2019. 159 с.
6. Шапочка К.А. Курчатова А.В. Навчально -методичний комплекс навчальної дисципліни логоритміка та ігри в логопедичній роботі. 2019. 105 с.
7. Шпирна О.М. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі: (початкова школа) /О.М. Шпирна, М.А. Коваленко. Логопед : науково-методичний журнал. 2012. № 1. С. 28–31.